

Bruxelles, den 6. november 2024
(OR. en)

14733/24

CULT 97
EDUC 400
AUDIO 96
JEUN 268
DIGIT 214
RECH 473

NOTE

fra:	Generalsekretariatet for Rådet
til:	De Faste Repræsentanternes Komité/Rådet
Vedr.:	Bibliotekernes rolle i udviklingen af mediekendskab - <i>Orienterende debat</i>

Vedlagt følger til delegationerne det baggrundsdokument, som formandskabet har udarbejdet som grundlag for den orienterende debat på samlingen i Rådet (uddannelse, ungdom, kultur og sport) den 25.-26. november 2024.

Bibliotekernes rolle i udviklingen af mediekendskab

Orienterende debat

Rådet (uddannelse, ungdom, kultur og sport) den 26. november 2024.

1. INDLEDNING

Den Europæiske Unions arbejdsplan på kulturområdet 2023-2026¹ anerkender bibliotekernes voksende samfundsmæssige rolle, navnlig med hensyn til at fremme læse- og skrivefærdigheder i hele Europa. Biblioteker er ikke blot lagre for bøger; de er yderst vigtige platforme for engagement i lokalsamfundet, demokratisk deltagelse og uddannelsesudvikling og tilbyder en bred vifte af tjenester. Et centralt element i denne rolle er deres bidrag til udviklingen af mediekendskab, som er blevet et presserende behov i en stadig mere digital og informationsmættet verden.

Covid-19-pandemien fremhævede bibliotekernes betydning som vigtige knudepunkter for lokalsamfundet, da de tilpassede sig til at levere både fysiske og digitale tjenester under nedlukningerne. Bibliotekerne gav fortsat adgang til pålidelige oplysninger og fungerede som vigtige allierede i bekæmpelsen af misinformation – en opgave, der fortsat er mere relevant end nogensinde før. Ifølge det offentlige biblioteksmanifest IFLA-UNESCO (2022)² skal biblioteker fungere som formidlere af livslang læring og mediekendskab og udstyre borgerne med de værktøjer, som de har brug for til at navigere i dagens komplekse mediemiljø.

¹ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022G1207\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022G1207(01)).

² IFLA: International Federation of Library Associations and Institutions (Det Internationale Forbund af Bibliotekssammenslutninger og -institutioner), <https://www.ifla.org/public-library-manifesto/>.

Arbejdsplanen på kulturområdet 2023-2026 anfører også, at en gruppe under den åbne koordinationsmetode bør arbejde med biblioteker mellem 2024 og 2025 for yderligere at undersøge bibliotekernes rolle med hensyn til at fremme kulturel deltagelse og udvikling af færdigheder og støtte ikke blot læse- og skrivefærdigheder, men også de bredere mål om social inklusion og demokrati. Endvidere gentager Europarådets og EBLIDA's retningslinjer³ den afgørende rolle, som bibliotekspolitikker spiller med hensyn til at fremme et demokratisk, velinformeret, retfærdigt, bæredygtigt, sammenhængende og inklusivt samfund.

2. DE VIGTIGSTE UDFORDRINGER, DER SKAL HÅNDTERES

Udviklingen af mediekendskab er en af de største udfordringer, som moderne samfund står over for, herunder i Europa. Misinformation og desinformation spredes hurtigt, ofte forværret af digitale platforme og et fragmenteret medielandskab. Eftersom medieteknologi hastigt udvikler sig, skal de færdigheder, som folk tilegner sig under den formelle uddannelse, løbende ajourføres. Biblioteker er i kraft af deres pålidelighed og etablerede tilstedeværelse i lokalsamfundene i en unik position til at fungere som bindeled mellem borgerne og de enorme mængder af oplysninger, som de møder. Det kan de gøre ved at tilbyde uddannelse, være vært for uddannelsesprogrammer og stille ressourcer til rådighed, der fremmer bevidstheden om medieforbrug og medieskabelse. Biblioteker kan således fungere som multifunktionelle læringscentre i lokalsamfundet og samtidig støtte livslang læring.

³ EBLIDA: European Bureau of Library, Information and Documentation Associations, <https://www.eblida.org/News/2022/Council-of-Europe-EBLIDA-Guidelines-on-Library-legislation-and-policy-in-Europe-en.pdf>.

For at bibliotekerne fuldt ud kan realisere dette potentiale, er der dog en række centrale udfordringer, der skal håndteres:

- Mangler inden for uddannelse i mediekendskab: Den hurtige udvikling inden for digitale teknologier betyder, at mediekendskabsprogrammer skal ajourføres regelmæssigt for at forblive relevante. Biblioteker skal tilbyde uddannelsesprogrammer og stille værktøjer til rådighed, der ikke kun formidler grundlæggende mediekendskab, men også støtter formel uddannelse, navnlig i forbindelse med analytisk tænkning, identifikation af troværdige kilder, forståelse af partiskhed i medier, hvordan man begår sig på onlineplatforme med henblik på en sikker onlineoplevelse, indholdsskabende færdigheder, demokratisk deltagelse og etisk anvendelse af information. Biblioteker betjener en bred vifte af brugere, fra børn til ældre, med forskellige færdighedsniveauer inden for mediekendskab. Det er derfor vigtigt at tilbyde skræddersyede mediekendskabsprogrammer for at imødekomme forskellige samfundsgruppers behov.
- Infrastruktur og finansiering: Selv om mange biblioteker er gået over til digitale tjenester, påvirker uligheder i infrastruktur –navnlig i landdistrikter og afsidesliggende områder – deres effektivitet med hensyn til at fremme grundlæggende mediekendskab. Tilstrækkelig finansiering er afgørende for at udligne disse forskelle og standardisere adgangen til ressourcer på tværs af alle regioner. Partnerskaber med skoler, den akademiske verden, teknologivirksomheder, andre relevante virksomheder i den private sektor, fonde og civile organisationer spiller en afgørende rolle med hensyn til at udvide mediekendskabsprogrammer. Udnyttelse af ekstern ekspertise og eksterne ressourcer kan bidrage til at opskalere mediekendskabsinitiativer for at nå ud til et bredere publikum, tilføre målrettet viden og udvikle skræddersyede læseplaner.
- Udvikling af bibliotekarernes færdigheder: Biblioteker kan ikke fremme færdigheder inden for mediekendskab uden at investere i deres menneskelige ressourcer. Bibliotekarere har brug for vedvarende uddannelse for at holde sig ajour med de teknologiske fremskridt og de skiftende behov i de lokalsamfund, som de betjener. Udviklingen af disse færdigheder er afgørende for at sikre, at bibliotekarerne kan vejlede borgerne i at navigere i dagens digitale informationsmiljø.

3. SPØRGSMÅL TIL DEN ORIENTERENDE DEBAT

Formandskabet opfordrer ministrene til at undersøge og udveksle viden om, hvordan biblioteker kan styrke samfundets færdigheder inden for mediekendskab på grundlag af følgende spørgsmål:

- Bibliotekernes rolle: *Hvordan kan biblioteker udvide deres mediekendshipsprogrammer for at forbedre borgernes mediekendskab og kritiske læsefærdigheder for at hjælpe dem med bedre at håndtere udfordringerne i den digitale tidsalder (f.eks. desinformation på internettet, mobning og hadefuld tale på internettet, deepfakes)?*
 - Ressourcer, der er nødvendige for at levere tjenester af høj kvalitet: *Hvilke partnerskaber med f.eks. den akademiske verden, teknologivirksomheder og organisationer bør prioriteres for at sikre, at bibliotekerne holdes ajour med den viden, som samfundet generelt har brug for, og hvilke initiativer på EU-plan kan bidrage til dette mål?*
 - Færdigheder, som bibliotekarerne skal tilegne sig: *Hvilke specifikke færdigheder skal bibliotekarerne have for at forbedre deres evne til at undervise i mediekendskab og fremme kritisk tænkning blandt bibliotekernes brugere?*
-